

Endometrióza

Jana Vaněčková

ÚPMD

LS 2023

Co je endometrióza?

- ENDOMETRIÓZA

= Přítomnost endometria mimo obvyklou lokalizaci - dutinu děložní

- Onemocnění závislé na estrogenech
- Ženy v reprodukčním věku!

- ADENOMYÓZA

- Invaze endometria do myometria
- Adenomyom = fokální postižení

7-10 let

1 z 10

30 – 50 %
NEPLODNOST

50 – 60 %
CHRONICKÁ
BOLEST

10
HODIN

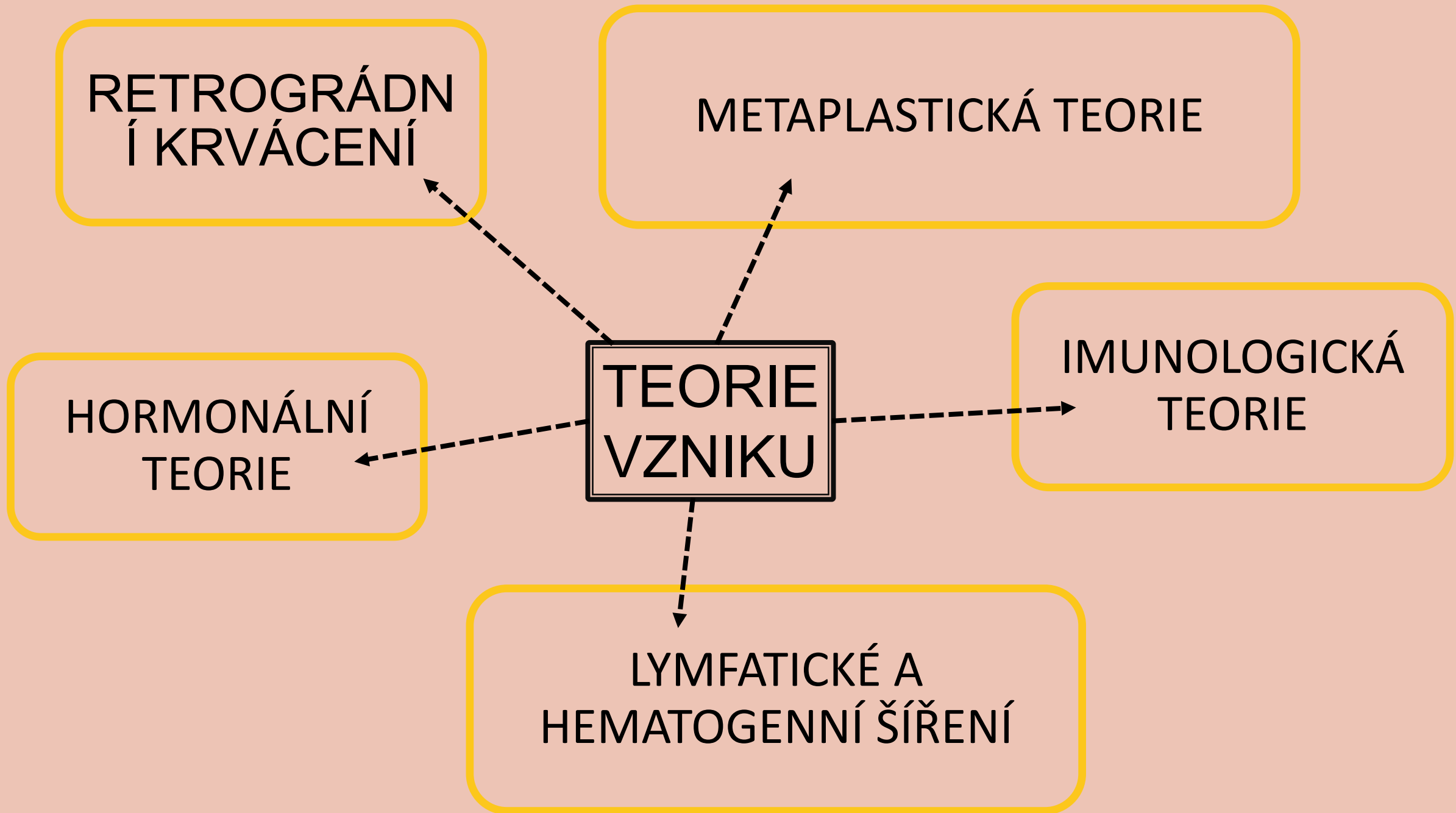
Statistika – převzato z

ENDQtalks

6 298 €
(152 680 Kč)

3 – 5
OPERACÍ

10 – 30 %
ASYMPTOMATICKÉ

Žádná z teorií o patogenezi
nevysvětluje všechny projevy
tohoto onemocnění.

Velmi bolestivá až
paralyzující menstruace

Nepłodnost

Bolestivý sex

Zaživací obtíže (často
bolestivé vyprazdňování)

Jak se endometrióza projevuje?

Převzato z

Zzz...

Chronická únava

Bolest podbřišku i mimo
menstruaci

Cyklické potíže – potíže, které se objevují pravidelně ve
vztahu k menstruačnímu cyklu (například bolest pravého
ramene často značí endometriózu na bránici)

Rizikové vs. Protektivní faktory

Rizikové faktory

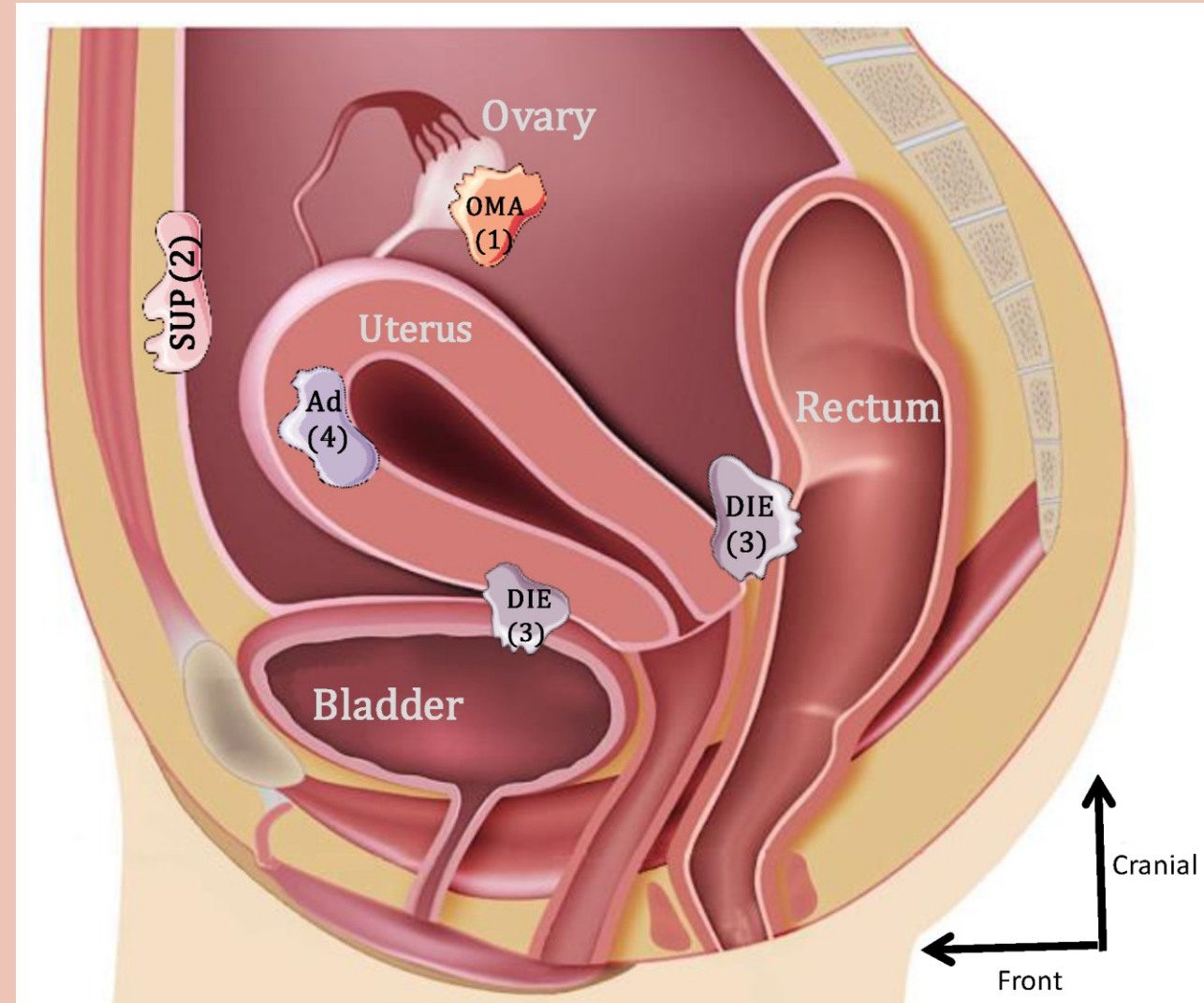
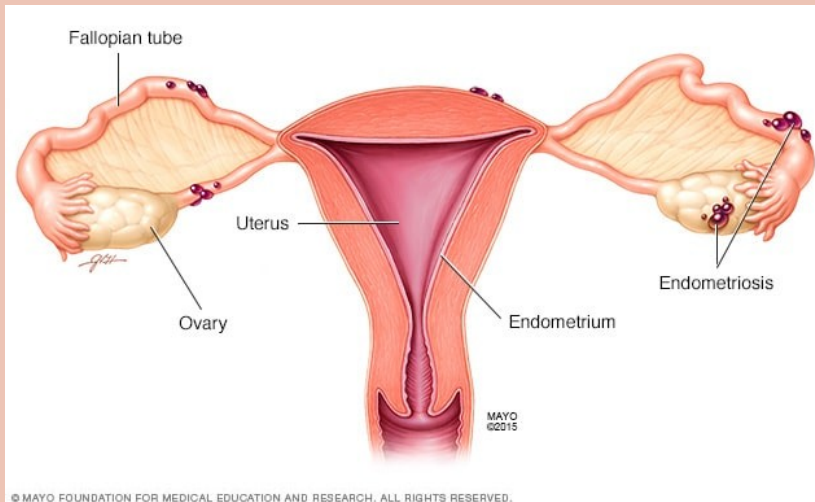
- Bílá rasa
- Nulliparita (více menstruačních cyklů)
- Familiární výskyt (7x častěji)
- Vyšší socioekonomický status

Protektivní faktory

- Kouření
- Nízké BMI
- COC
- Fyzická aktivita

Lokalizace endometriózy

- OVARIÁLNÍ
- PERITONEÁLNÍ
- HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA (DIE)
- VNITŘNÍ = ADENOMYÓZA

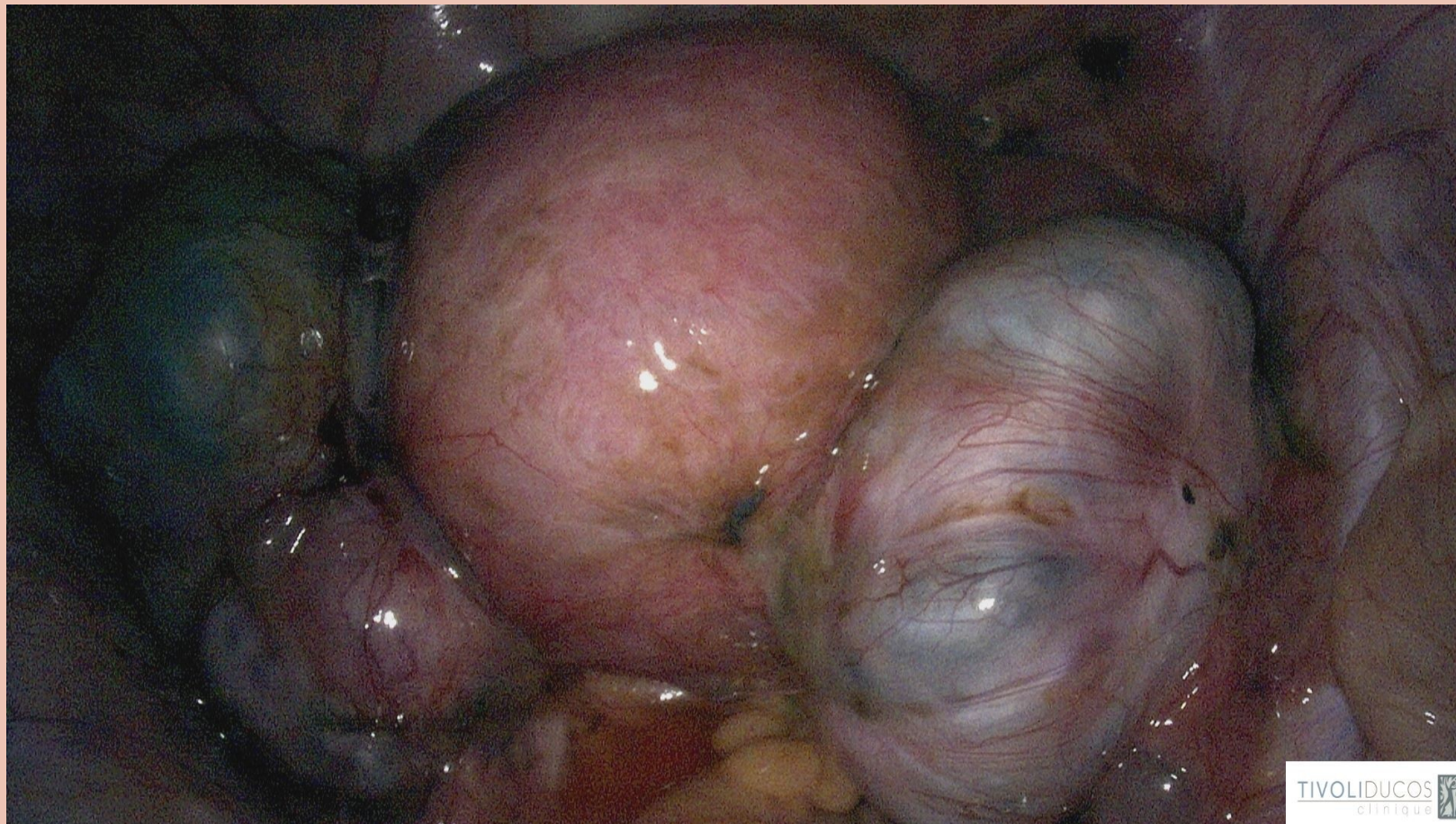

Ovariální endometrióza

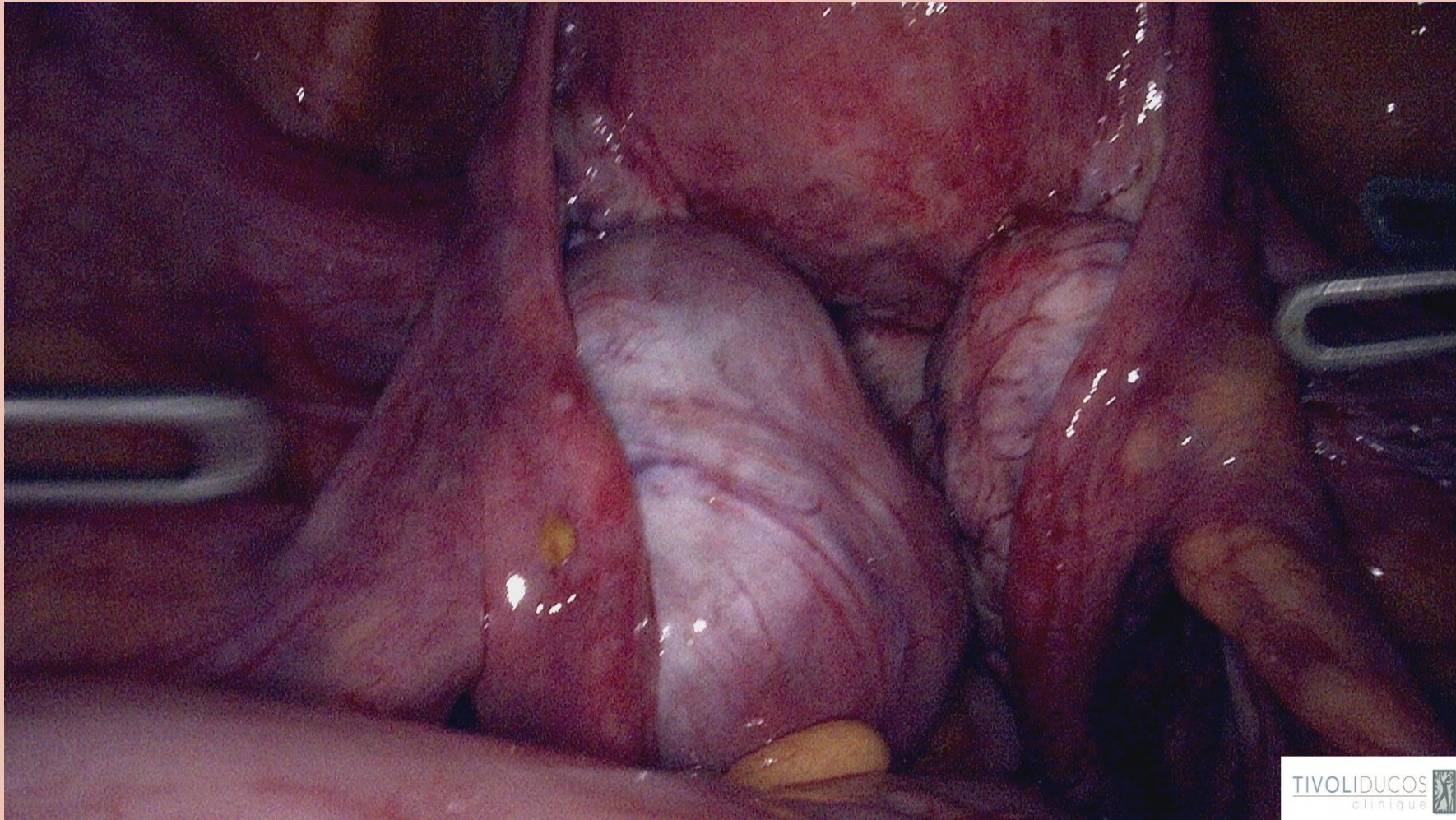
Zdroj:
<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

- Cystické léze = ovariální endometriomy
- Endometriom = čokoládová cysta = Sampsonova cysta

Ovariální endometrióza

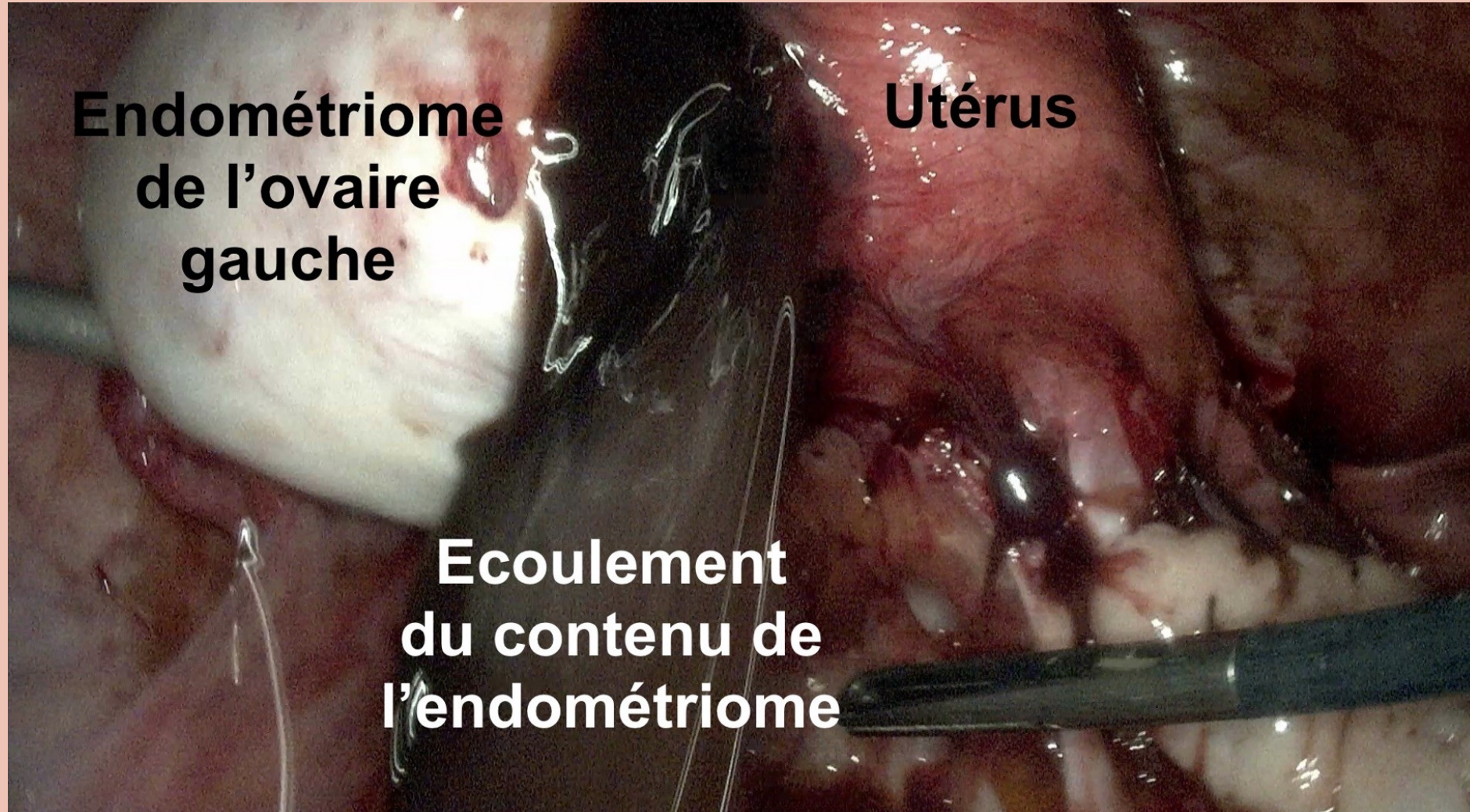
Zdroj:
<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

Ovariální endometrióza

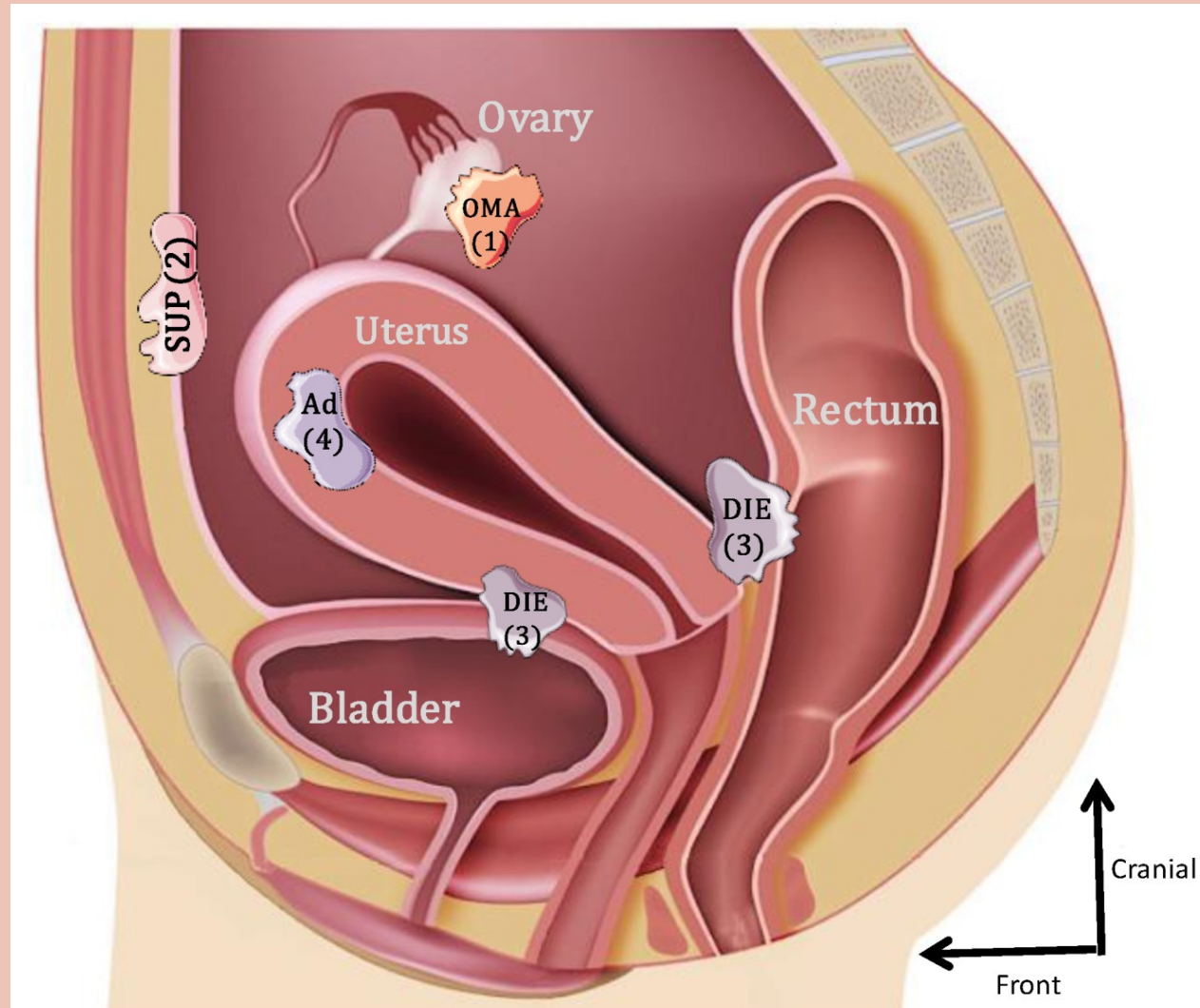
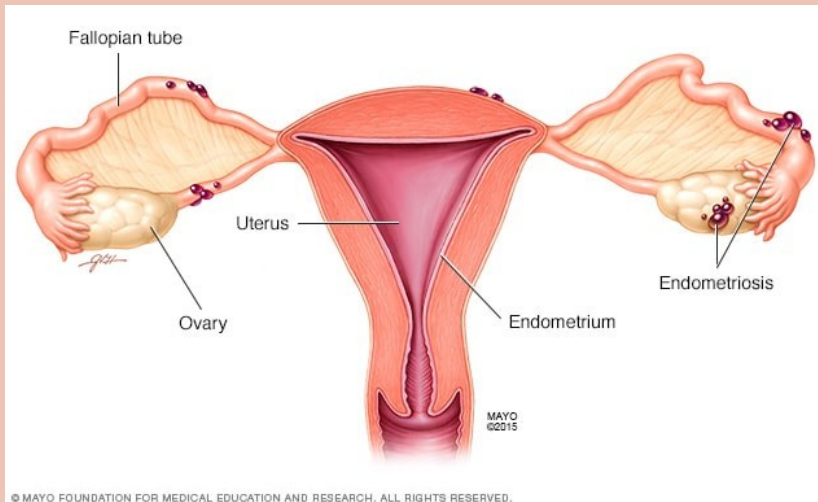
Zdroj:

<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

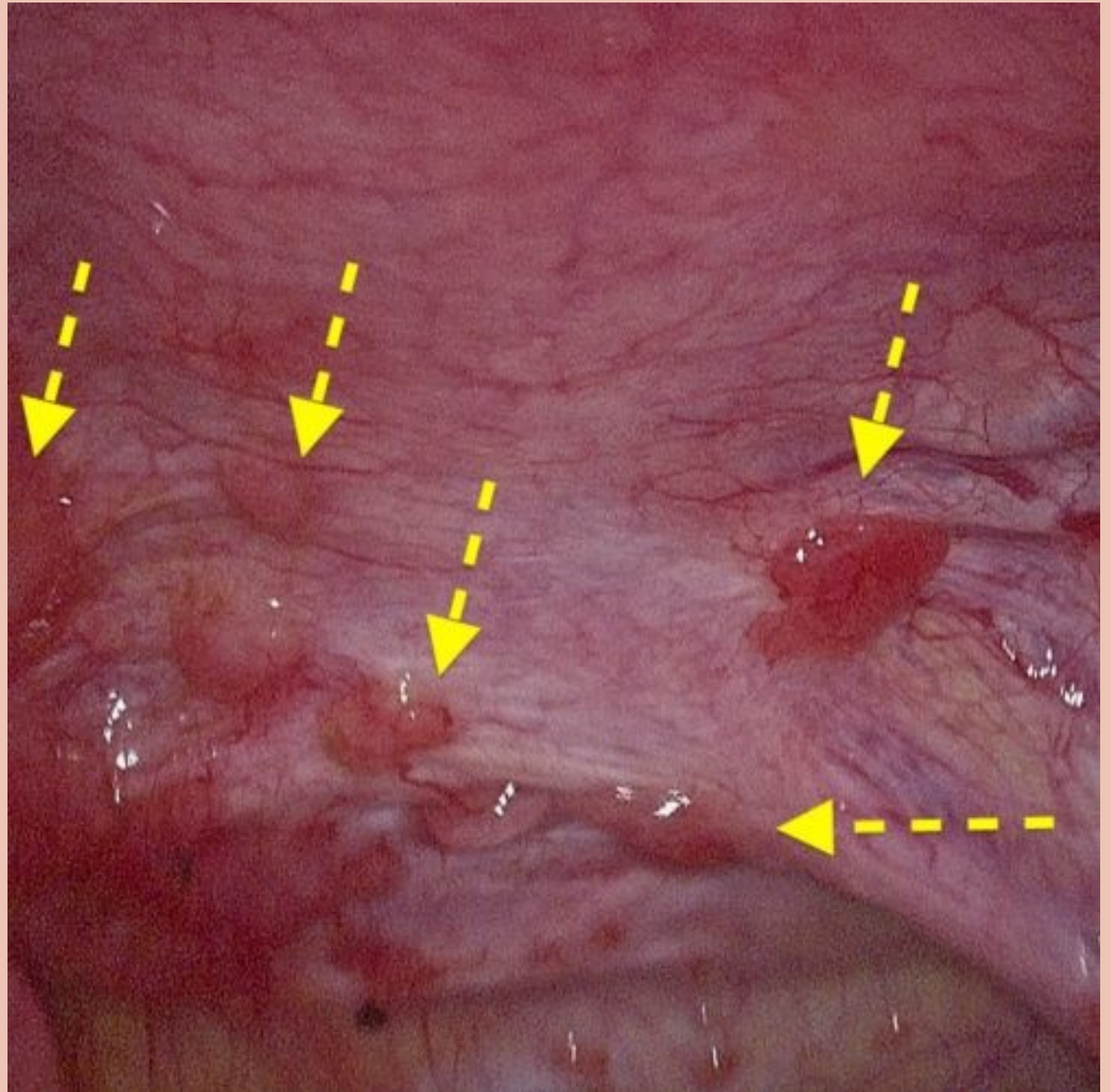
Lokalizace endometriózy

- OVARIÁLNÍ
- **PERITONEÁLNÍ**
- HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA (DIE)
- VNITŘNÍ = ADENOMYÓZA

Peritoneální endometrióza

a. Aktivní ložiska =
červená
(hemoragická) +
zánětlivá reakce v
okolí

Zdroj:

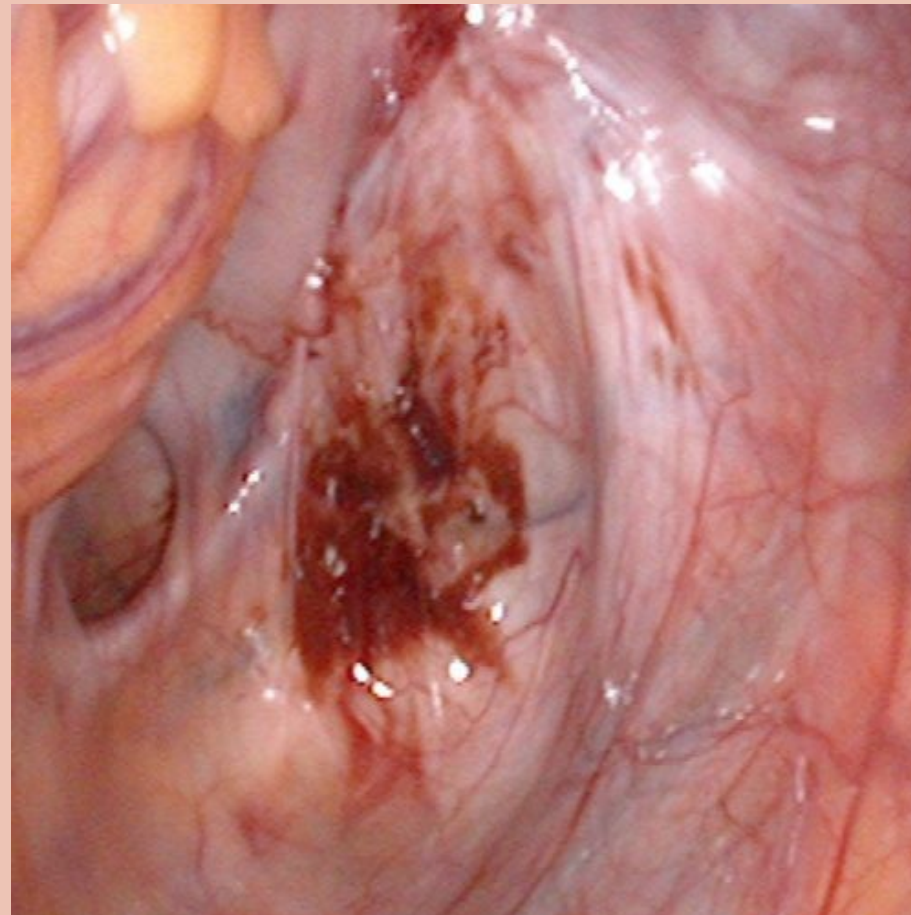
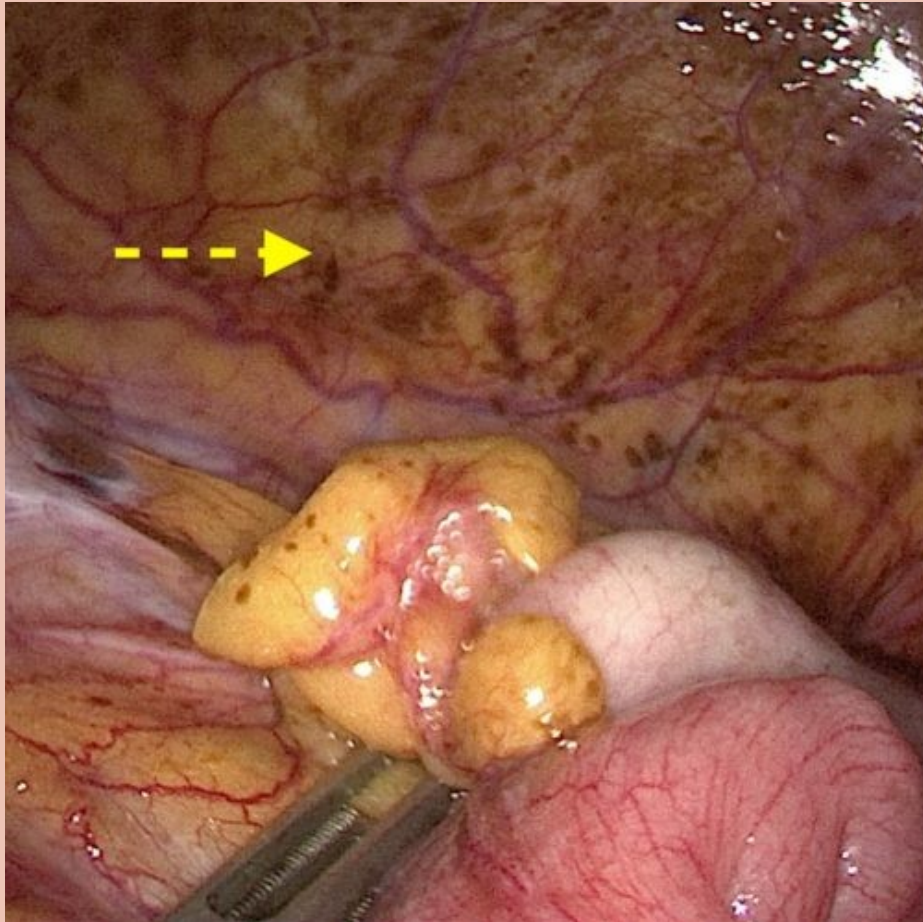
<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

Peritoneální endometrióza

Zdroj:

<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

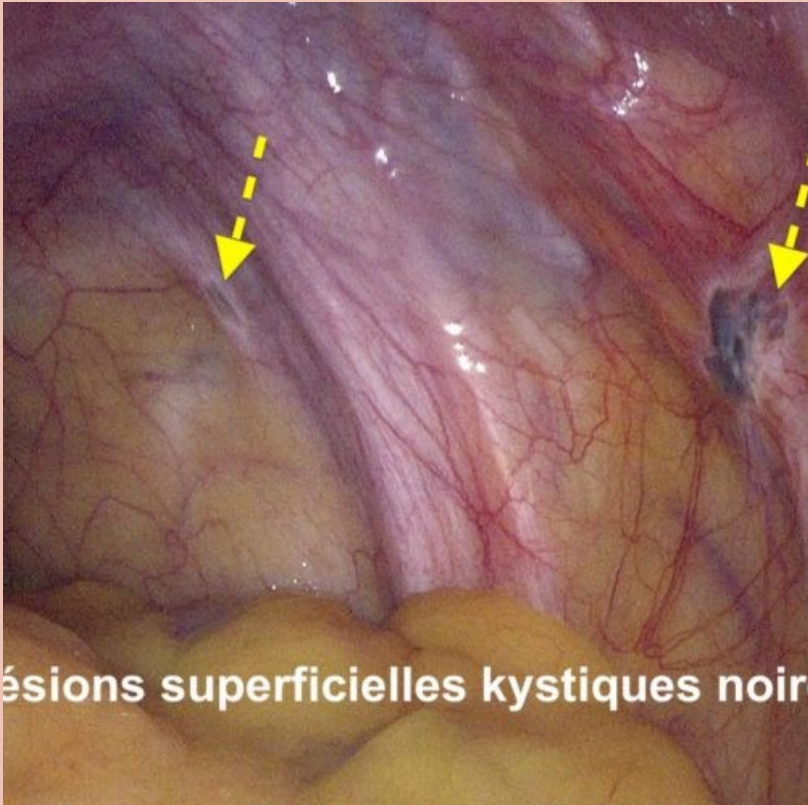
b. Starší ložiska = hnědá (I)/ černé mikrocysty (II)

Peritoneální endometrióza

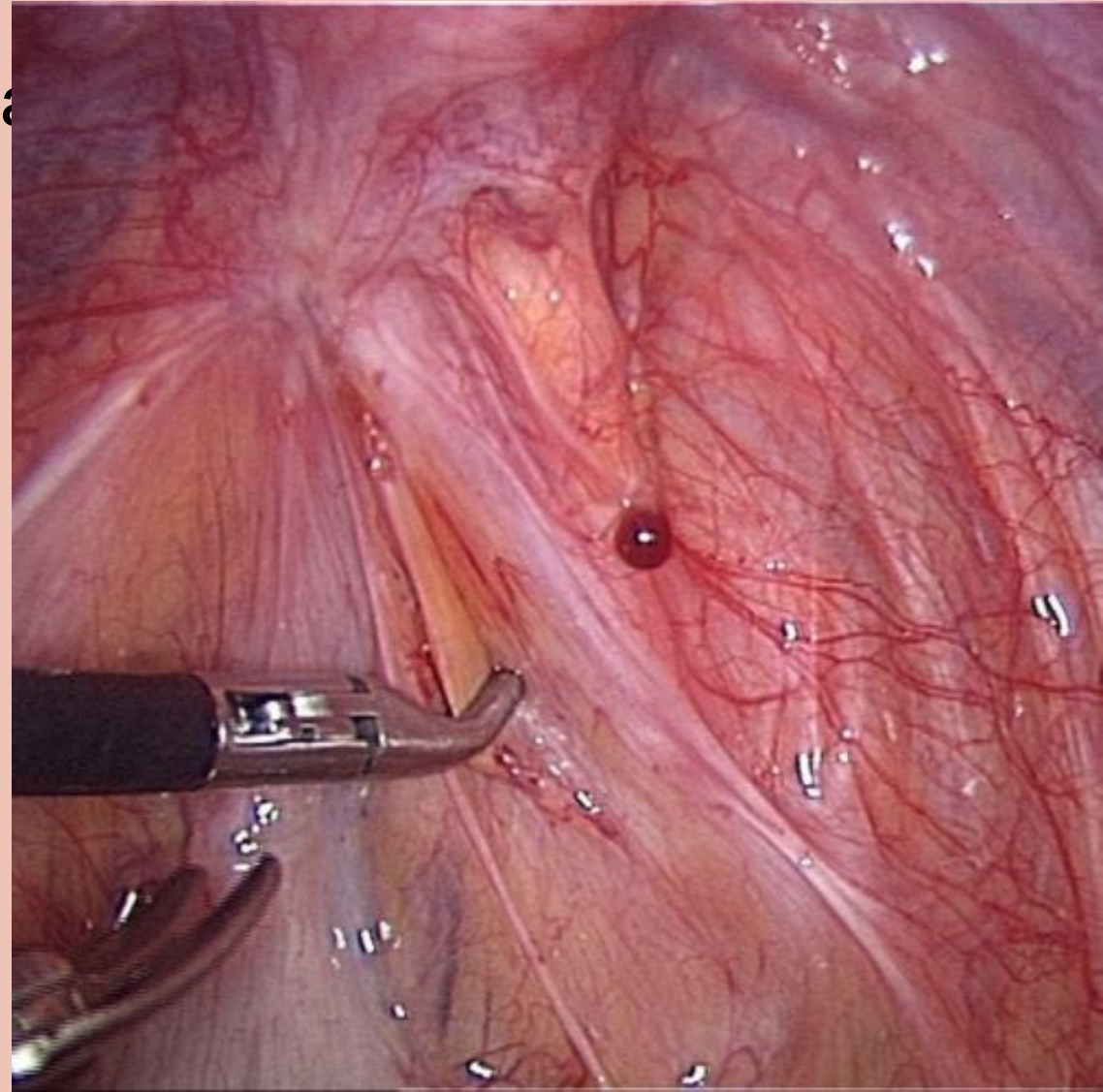
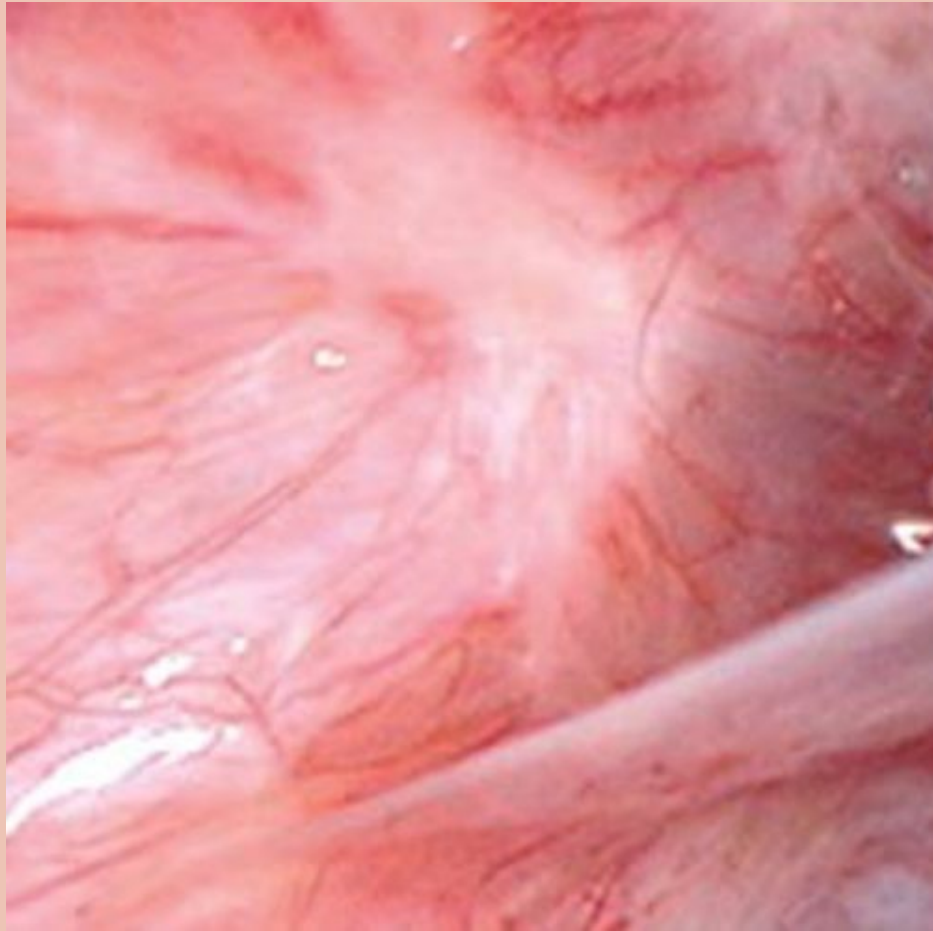
Zdroj:
<https://www.institutendometriose.com/en/endo-etriosis/types-of-endometriosis/>

b. Starší ložiska = hnědá (I)/
černé mikrocysty (II)

Peritoneální endometrióza

c. Nejstarší ložiska = bílá (jizevnata)

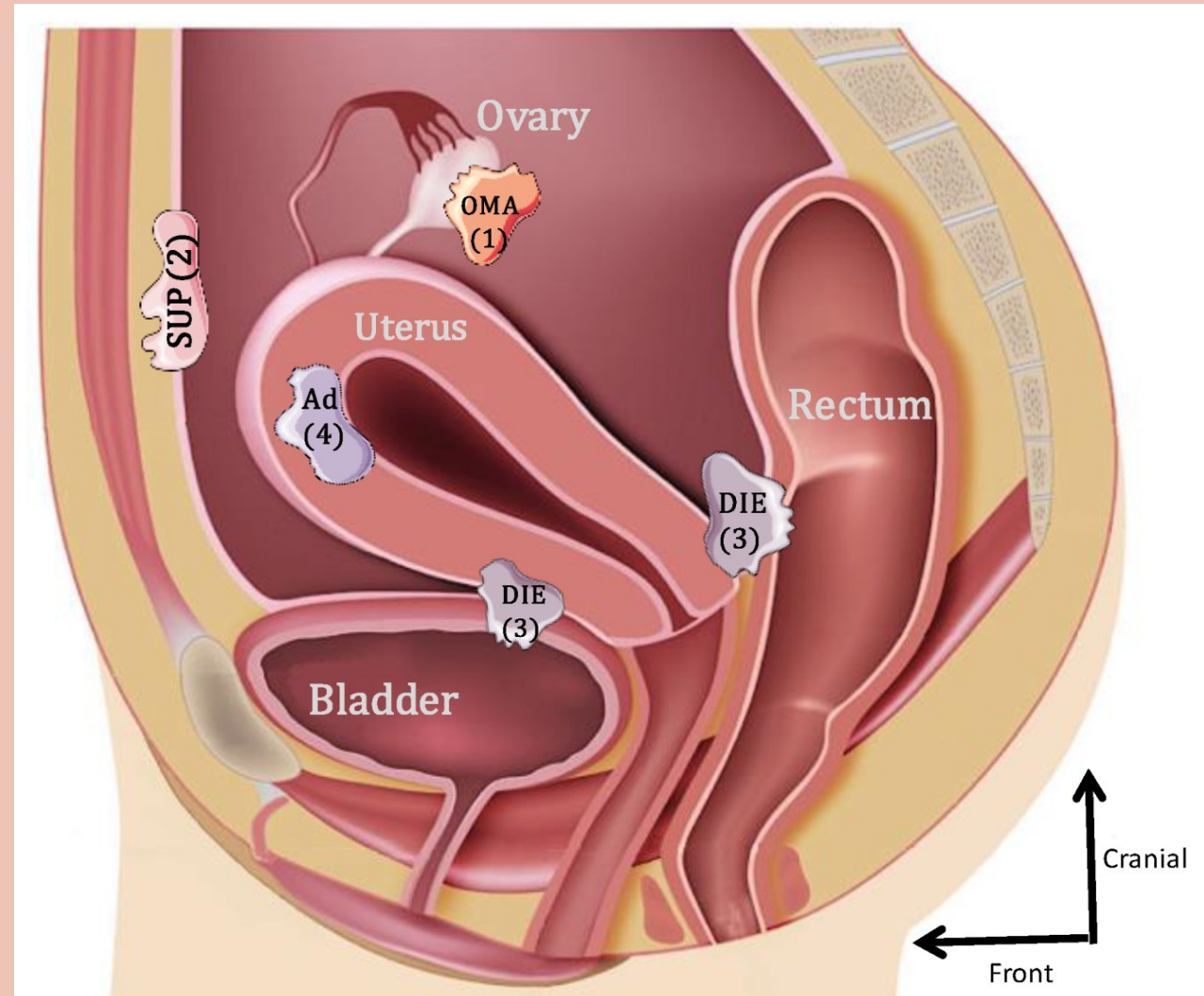
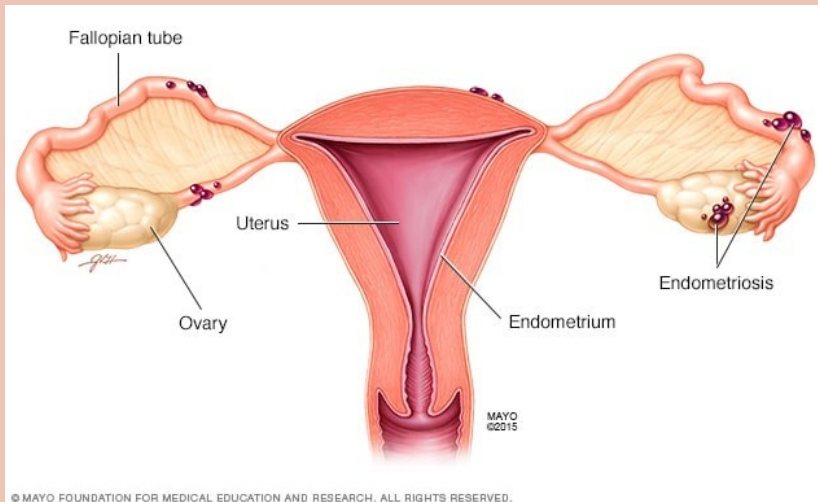
Zdroj:

<https://www.institutendometriose.com/en/endometriosis/types-of-endometriosis/>

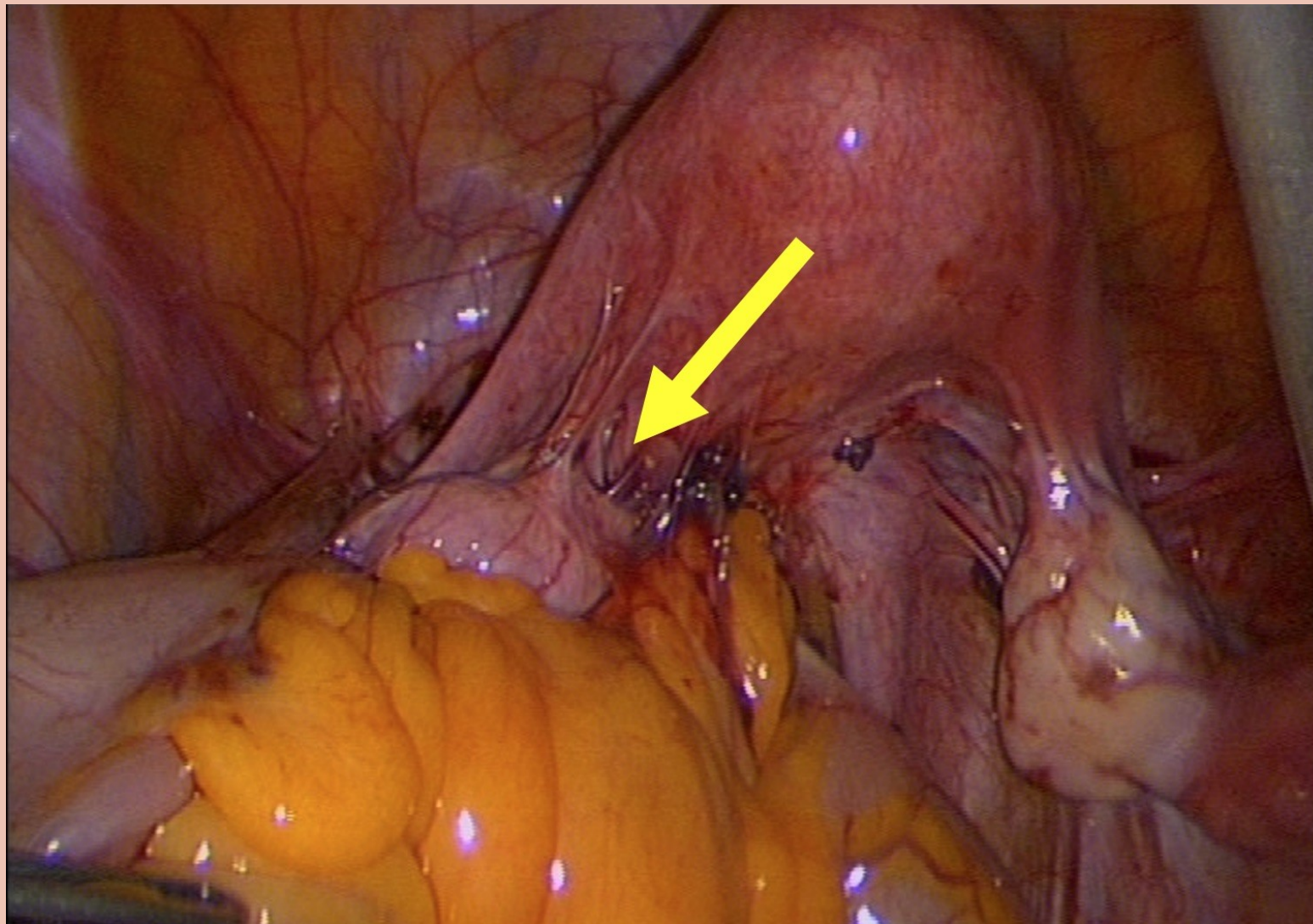

Lokalizace endometriózy

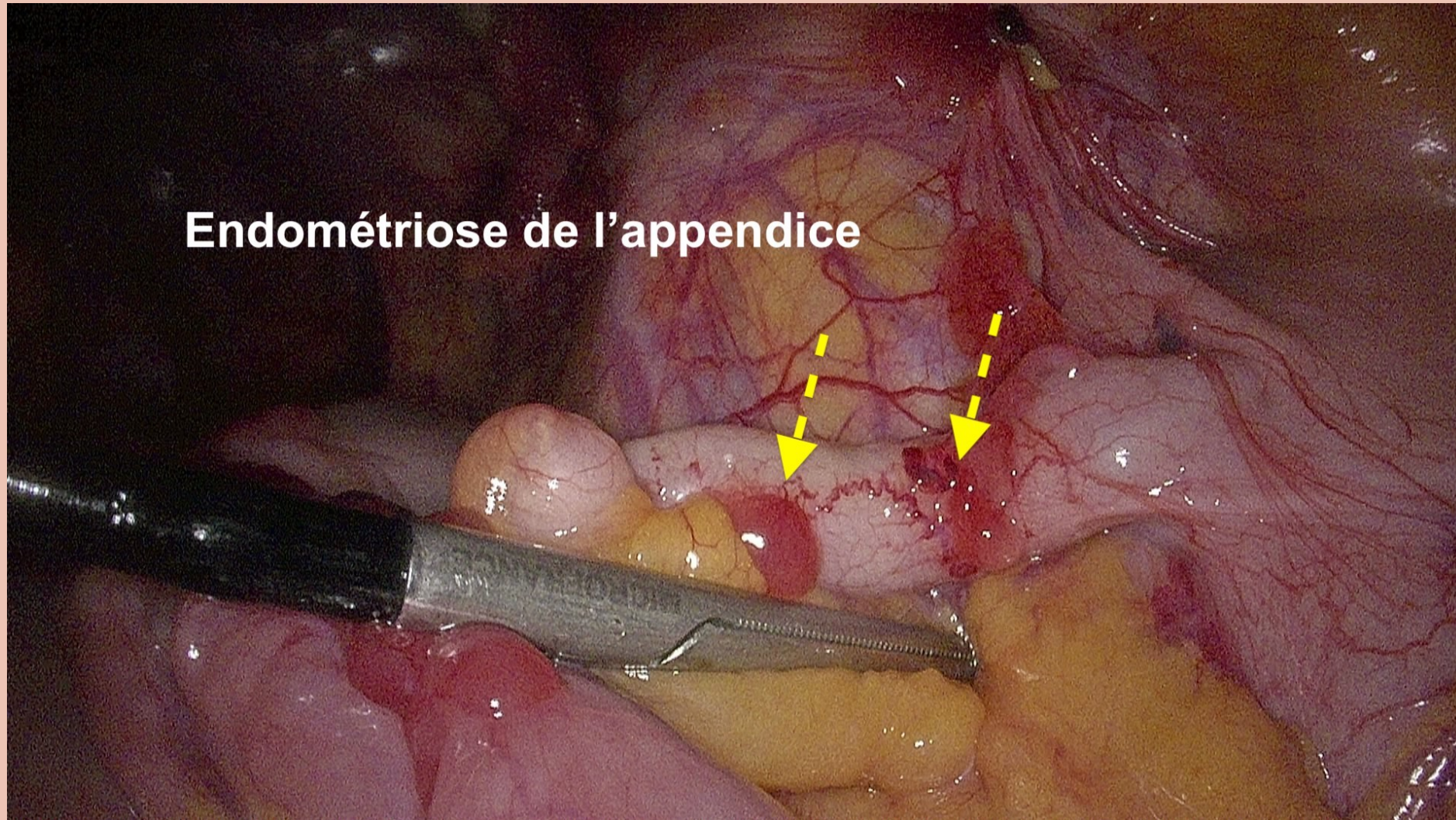
- OVARIÁLNÍ
- PERITONEÁLNÍ
- HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA (DIE)
- VNITŘNÍ = ADENOMYÓZA

HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA

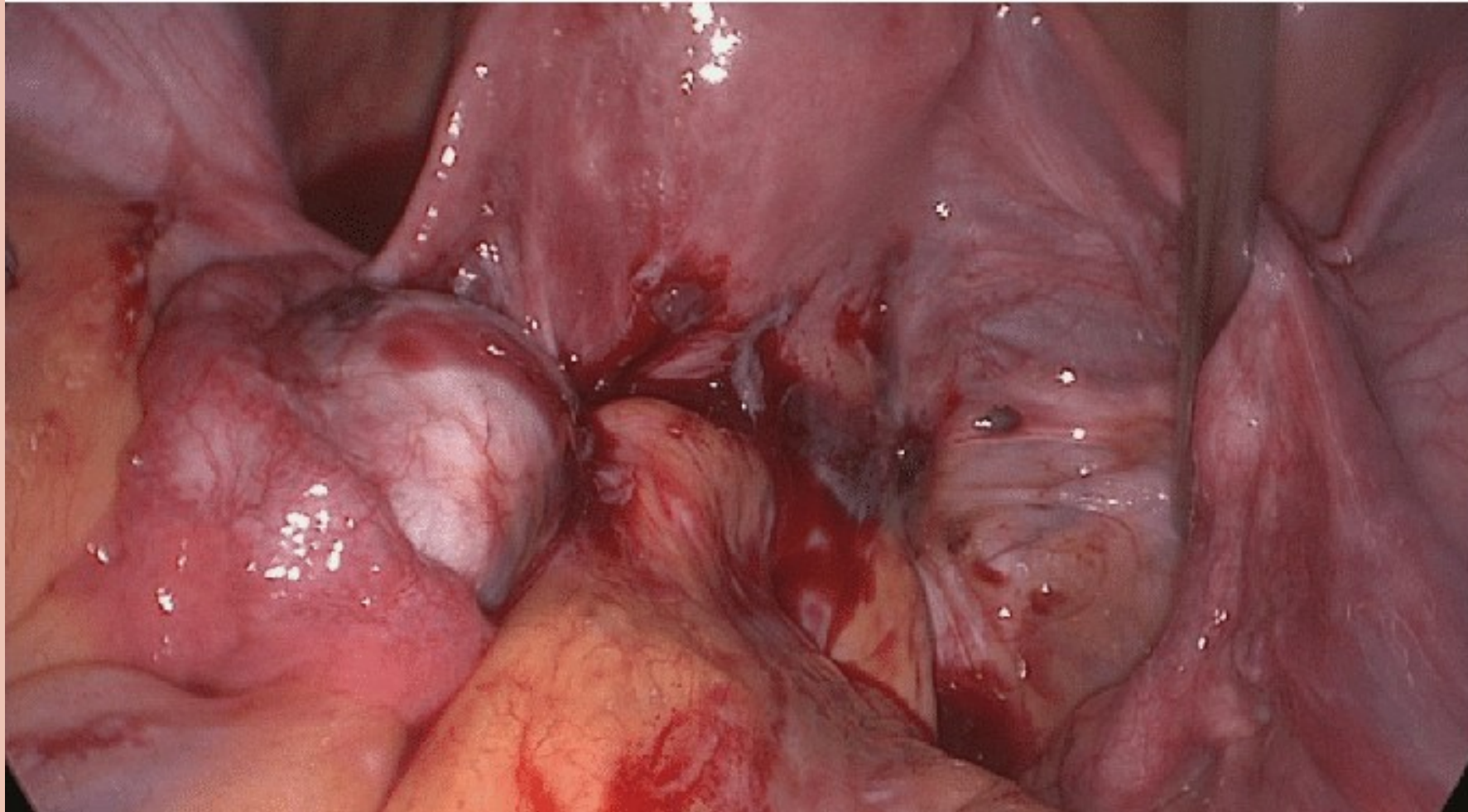

HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA

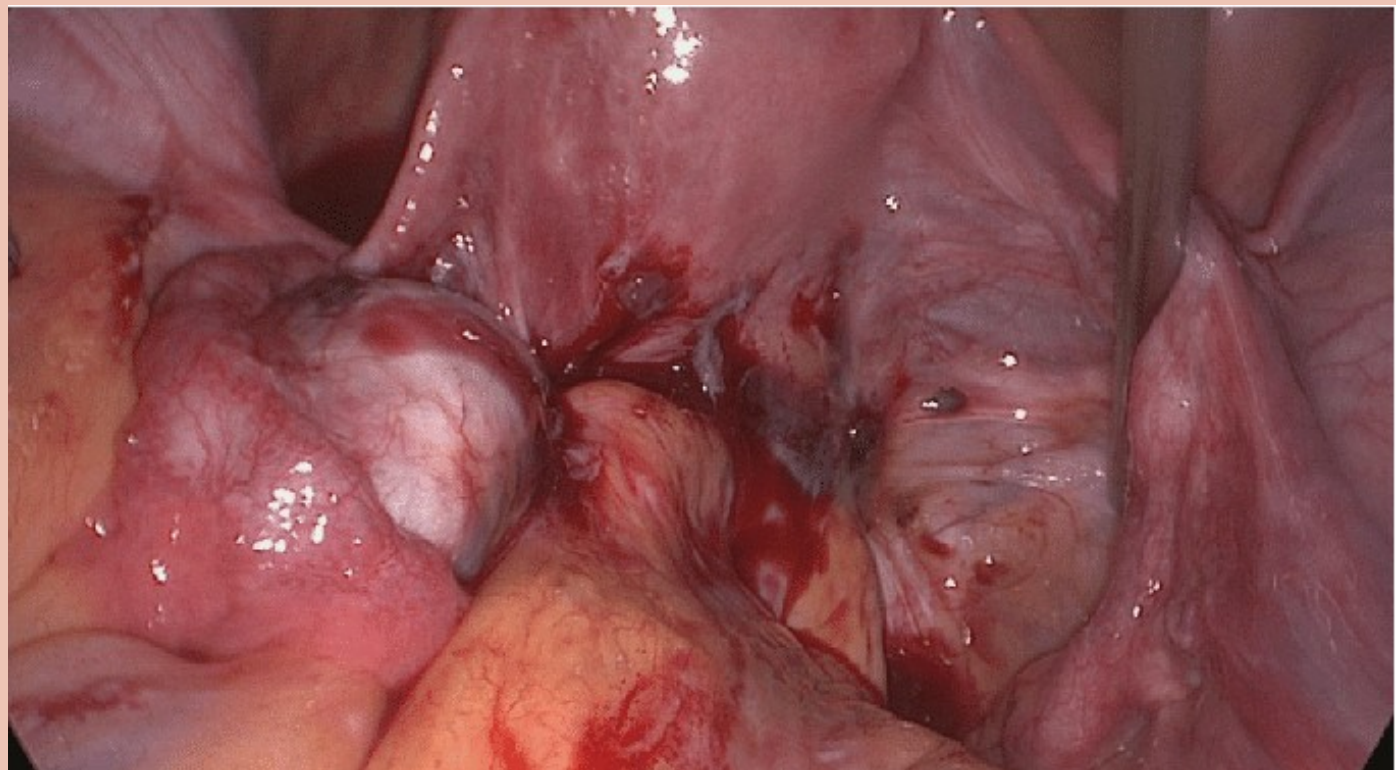
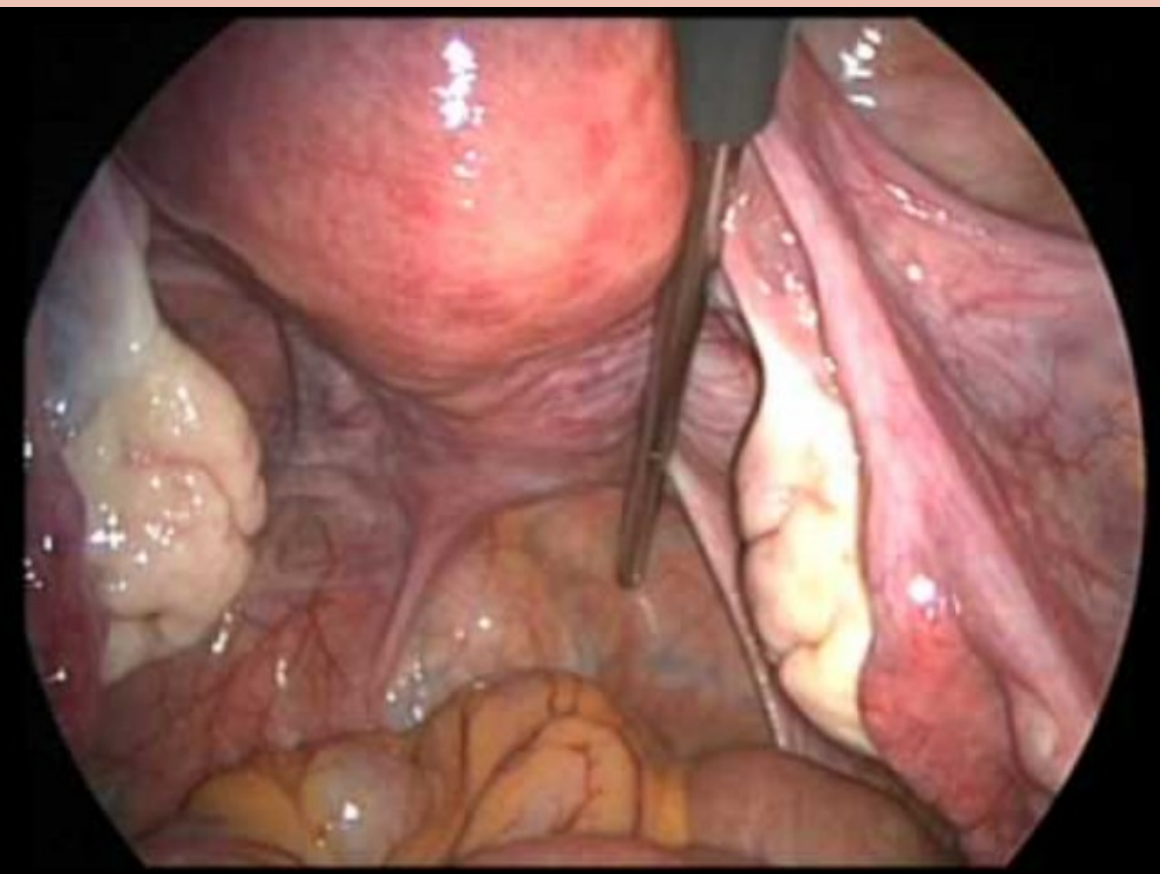

HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA

Zdroj:
https://www.researchgate.net/figure/Laparoscopic-view-of-posterior-compartment-deep-infiltrating-endometriosis-DIE_fig1_349989844

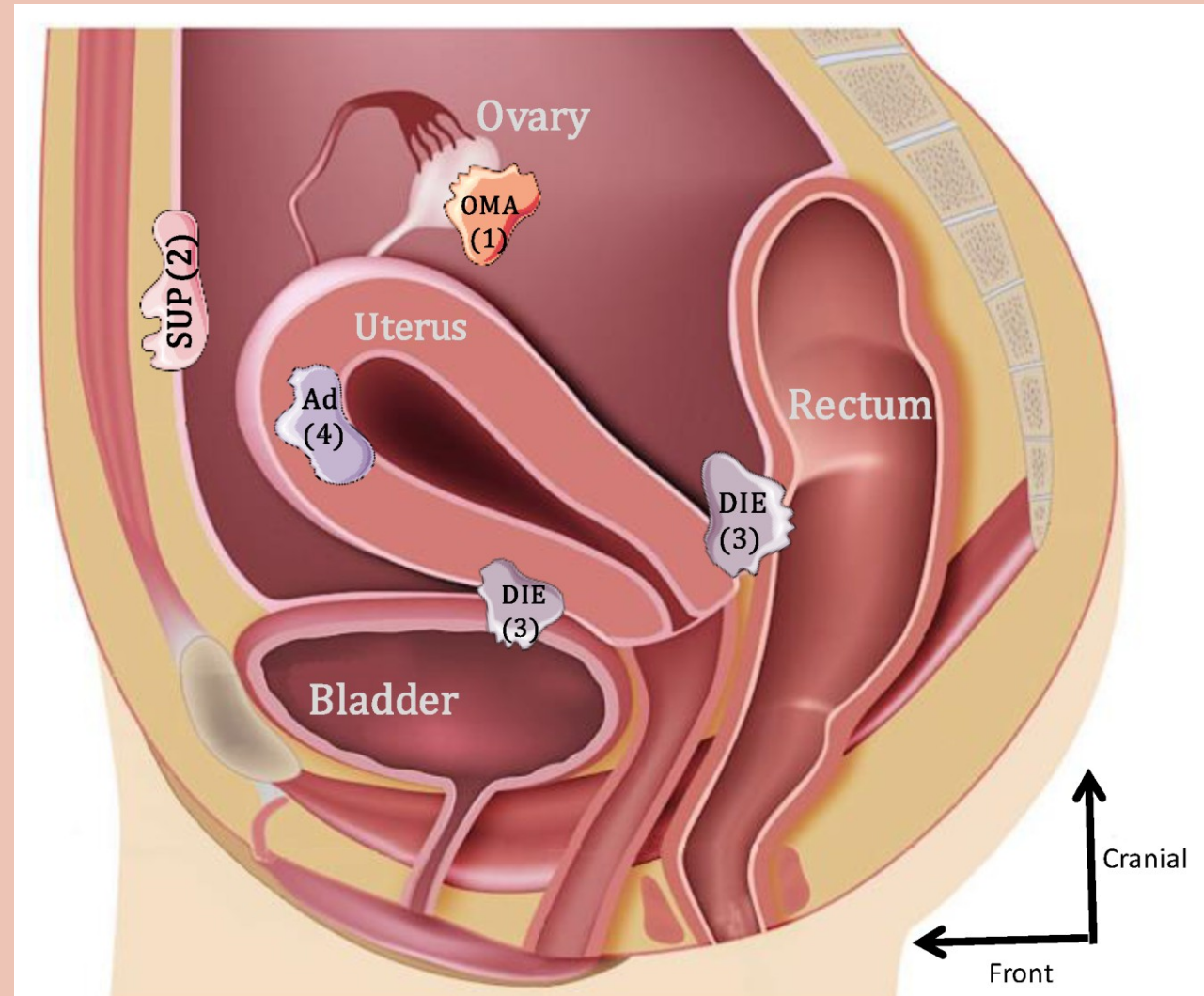
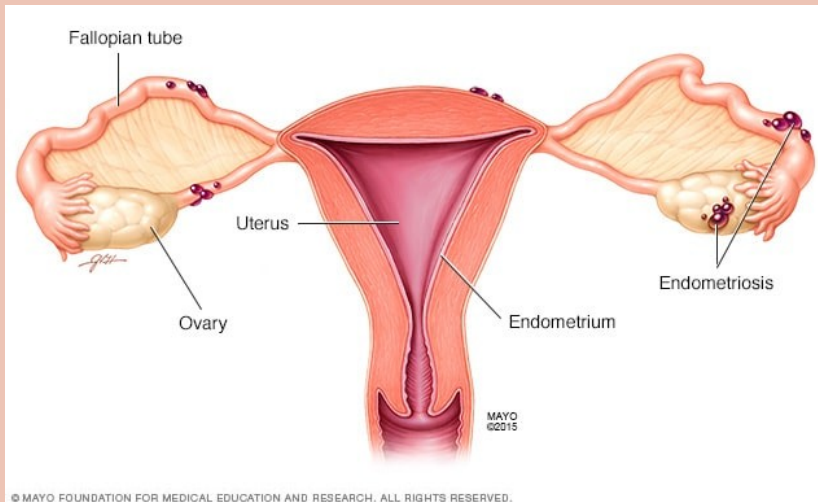

HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA

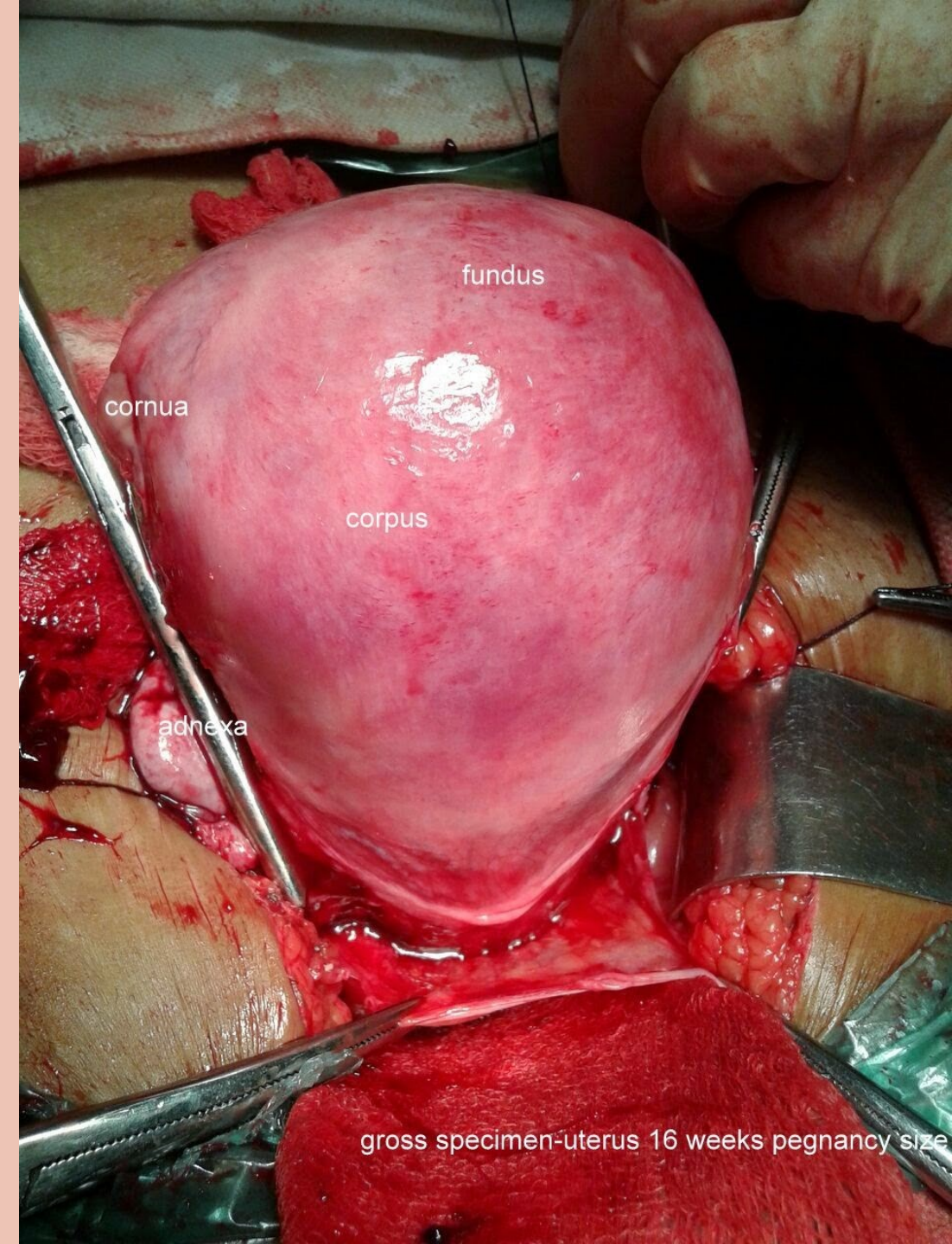
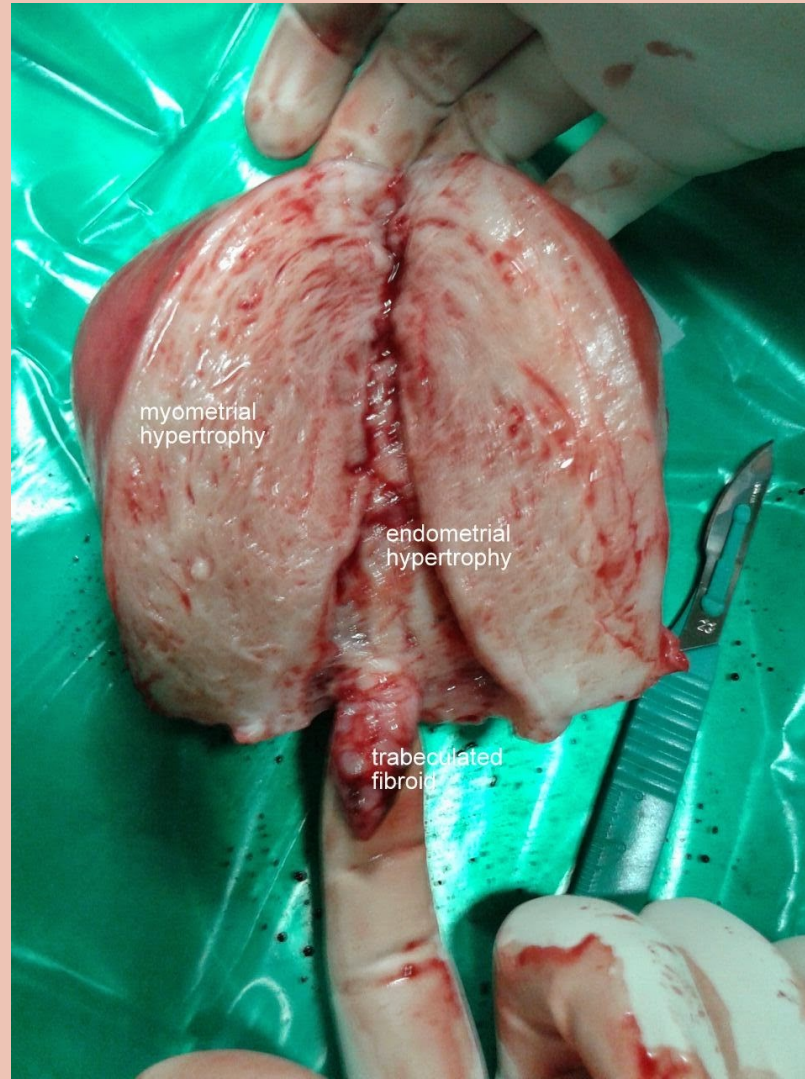
Lokalizace endometriózy

- OVARIÁLNÍ
- PERITONEÁLNÍ
- HLUBOKÁ ENDOMETRIÓZA (DIE)
- VNITŘNÍ = ADENOMYÓZA

ADENOMYÓZA

- VSDVS

Jiné dělení dle lokalizace

A. Endometriosis genitalis

A. Interna – děloha / vejcovod

B. Externa – vaječník / vejcovod / pánevní peritoneum / retrocervikální prostor / děložní hrdlo / sakrouterinní vazy

B. Endometriosis extragenitalis

A. Orgány břišní dutiny – močový měchýř, střevo, vzácně plíce, ...

Dělení dle stupně závažnosti

- **ENZIAN** stupnice

#Enzian (Classification of Endometriosis)

PERITONEUM	OVARY	TUBE	DEEP ENDOMETRIOSIS			
P Peritoneum ■ Sum of all diameters	O Ovary ■ Sum of all diameters left right	T Tubo-ovarian condition ■ Adhesions ■ Motility ■ Patency test left right	A Rectovaginal space Vagina Retrocervical area ■ Largest diameter	B Sacrouterine ligg. Cardinal ligaments Pelvic sidewall ■ Largest diameter left right	C Rectum ■ Largest diameter	F_A denomyosis
P1 $\Sigma < 3$ cm	O1 $\Sigma < 3$ cm	T1 Pelvic sidewall	A1 < 1 cm	B1 < 1 cm	C1 < 1 cm	F_B bladder
P2 $\Sigma 3-7$ cm	O2 $\Sigma 3-7$ cm	T2 Pelvic sidewall Uterus	A2 $1-3$ cm	B2 $1-3$ cm	C2 $1-3$ cm	F_I Intestinum
P3 $\Sigma > 7$ cm	O3 $\Sigma > 7$ cm	T3 Pelvic sidewall Uterus Bowel, USL	A3 > 3 cm	B3 > 3 cm	C3 > 3 cm	F_U reter

P _____
O _____ / _____
           left   right
           m   ovary is missing
           x   unknown / not visible
T _____ / _____
           left   right
           m   tube is missing
           x   unknown / not visible
           + or - Patency test
A _____
B _____ / _____
           left   right
C _____
F _____ (Location)
           (.....)
           • Location
           • Diaphragm
           • Lung
           • Nerve
           • .....

Diagnostika

- Anamnéza
  - Cykličnost symptomů, přítomnost u sestry/matky
- Gynekologické vyšetření
  - Palpační – zvětšená + bolestivá děloha (adenomyóza) / palpační bolest v zadní klenbě poševní / retroverze dělohy (při fixaci) / palpačně zvětšená ovaria
- UZ
  - Ovariální cysty, hodnocení DIE (hluboké infiltrující endometriózy)
- Ca-125 – bývá ↑ (+ koreluje se stupněm nemoci)
- Laparoskopie + biopsie -> histologické vyšetření
  - Potvrzení diagnózy!
- Hysteroskopie

Terapie

- Medikamentózní léčba
  - COC
  - Progestiny
  - GnRH analoga či antagonisté
  - Add – back terapie
  - Protizánětlivá a imunomodulační terapie

- **Chirurgická léčba**

- Konzervativní chirurgie – excize ložisek, elektrokoagulace ložisek, rozrušení srůstů, exstirpace ovariálních cyst – většinou laparoskopicky
- Radikální chirurgie – AHY, adnexektomie bilateralis

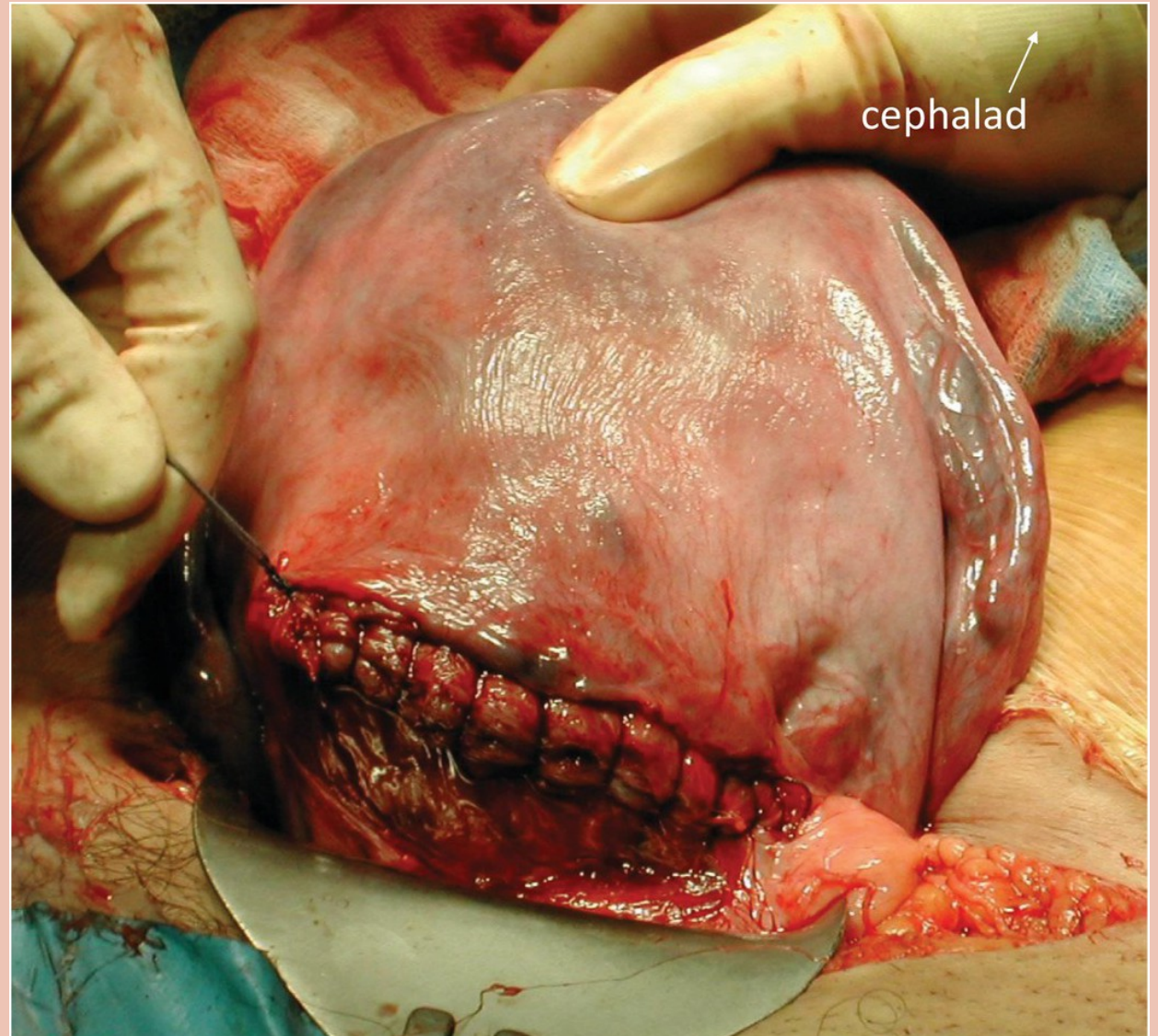
- **Kombinovaná hormonální + chirurgická léčba**

- Hormonální léčba před operací – zmenšení ložisek, menší krevní ztráta, ..
- Hormonální léčba po operaci – odstranění reziduálních ložisek

Je nějaké prevence?

- Primární
  - před vznikem onemocnění
- Sekundární
  - U žen s pánevní bolestí + LSK dg. endometriozy -> COC, NSA

- Prevence iatrogenního vzniku – př. správná technika císařského řezu!!

Děkuji za pozornost